

Hodei beltzak euskal argitalgintzan

Gure iritzia plazaratzen dugun unean ez dakigu ziur testuliburuei buruz zer erabakiko duen Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak.

Eusko Legebiltzarrak onarturiko ez legezko mozioari men eginez mailegu bidezko doakotasuna testuliburuetan indarrean jartzeko proposamena gauzatuko balu, laino beltzak agertuko lirateke etorkizunaren zeruertzean.

Mailegu bidezko doakotasunak esan nahi du testuliburuen jabea ikaslea izan beharrean ikastetxea dela, ikasleak maileguan jasoko duela liburu erabilia hurrengoari pasatzeko, eta lau urtez behin bakarrik berrituko liratekeela testuok.

Estatuko zenbait autonomi erkidegotan jada indarrean dago, eta PSOEk bere programan aurkeztu zuen. EAEn ere PSE-EEren inizatibaz aurkeztu zen gaia Legebiltzarrean iazko irailean. Askoren harridurarako, hirukoak bere baietza eman zion ez legezko proposamenari.

Sektoreak, aldiz, ezezko biribila eman dio. Ez doakotasunari, baizik eta doakotasuna indarrean jartzeko mekanismoari: maileguari.

Lerrook idazten ari garenean, argitaletxeek eta liburu-dendek agertu dute jada goraki bere iritzia, bere ezezkoa sistema

horri. Eta ez dute hitz egin soilki beren interes legitimo eta partikularretatik, baizik eta kultura osoaren onerako. Oker legoke profesional horien salakuntzari entzungor edo muzin egingo liokeena, Administrazioa izan, politikaria izan edo oinezko iritzi emailea. Halakoari gogoratu egin behar hatzak ilargia seinalatzen duenean ez zaiola hatzari begiratu behar ilargiari baizik.

Gurean baino lehenago, beste autonomi erkidego batzuetan sektoreak bat eginda iritzia plazaratu du maileguaren aurka zuzen, baina politikarien mendeko Administrazioak bere bidea autista gisa jarraitu du, jaramonik egin gabe. Entzumen finagoa eta jarrera malgua bezain demokratikoa espero dugu gure arduradun politikoen aldetik.

Argitaletxeek salatu dutenez, eta liburu-dendariak bat datoz, balizko neurri horrek ez luke eragingo testuliburuetan soilki, baizik eta liburuaren ekosistema osoan. Eta liburugintzatik harago ere bai.

Maileguak argitalgintzan eragingo lukeen aldaketa ez litzateke axalekoa eta arina izango. Adibidez, lanpostu batzuk galdu, argitaletxeen fakturazio-zifra jaitsi, liburu mota batzuk murriztu. Eguraldi aldaketa barik lurrikara litzateke liburuaren sektorean. Ez da birmoldaketa bat, eraldaketa edo iraultza baizik. Ekosistema guztiz hautsiko luke.

Urrutirago joan gabe nahikoa da zenbaki honetan bertan Joan Mari Torrealdaik, bere eta Precisaren azterlanei esker, ematen dituen datuak kontuan edukitzea. Bi errealitate objektibo gogoratu ditu argitalgintzari buruz: bata, gure irakurleriaren unibertsoa den urria delarik euskal liburua aspalditxo honetan errentagarritasunik ezaren ertzean dagoela; eta bigarrena: erdarazkoan ez bezala euskal liburugintzaren oinarri ekonomiko nagusia testuliburua dela. Ezin du Hezkuntza Sailak liburugintza osoa auzitan jarri Eusko Jaurlaritzako beste Sailekin liburuari irtenbide adostua eman gabe.

Liburuaren sare komertzialean, bereziki herri eta auzoetako liburu-dendetan, halako neurri batek egin dezakeen mina ongi baloratzekoa da, bestalde. Testuliburuak suposatzen duen

diru sarrera gabe liburu-denda askok ateak itxi beharko litzatekeela baieztatzen dute profesioko askok. Guztiz aldatuko litzatekeela liburu-denden mapa. Beste zenbait erkidegotan gertatu denetik ikasi dute.

Liburugintzako arduradunek helburu bikoitza izan dute bere aldarrian: arriskuez jabe daitezela erabakimena daukatenak eta sektorearekin elkarrizketa abian jar dezatela. Baina ez dira horretara mugatu: mailegu bidezko sistemari alternatibak aurkeztu dizkiote eta gogoratu dute zein den neurgaitza kaltearen esparrua. Testuliburuaren defentsa sutsua egin dute, bestalde, testuliburuak hainbat arrazoigatik ordezkaezinak baitira irakaskuntzan eta euskal curriculumaren garapenerako euskarri sendoak.

Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak har dezakeen erabakiak, EIMA bidez gauzatu den orain arteko Sailaren filosofiari uko eginez, hondo-hondoan jotzen du euskal curriculuma. Eta hori —gure ikuspegitik haxe da ondorio larriena— Eusko Alkartasunako arduradunen eskutik gertatuko litzatekeela sinesgaitza gertatzen zaigu. Paradoxa litzateke, gainera, noiz eta orain gertatzea hori, hain zuzen ere gizarteko hainbat eragile bete-betean ari direnean euskal curriculum taxuzko baten alde lanean. Eginkizun da euskal curriculum diseinatzea, gorpuztea eta taxutzea eta nekez gauzatu ahal izango da liburua- ren saileko enpresak ahultzen badira. Corpus entziklopediko euskaldun baten gabezia lotsagarriaren erruz, orain arte hainbat argitaletxe eta hezkuntza erakunderen bizkar joan da aha- legin erraldoi hori. Horiek ahulduz euskal curriculum ezingo da landu, eta ez lantzeaz gainera kanpoan diseinaturikoei al- denik alde irekiko zaie ate nagusia.

Gaiak gure iritziz duen garrantziaren handia dela eta, *Jakinek* hurrengo zenbakiko gai nagusia testuliburuaren maileguzko doakotasunari eskainiko dio. Zenbaki horretan maileguzko sis- temaren balizko onurak eta kalteak (eta horien prezioa) azter- tuko ditugu serio eta patxadaz, sektoreko profesionalak aur- kezten dituzten alternatibak ezagutuko ditugu eta inplikaturik dauden kolektibo edo gizarte-talde desberdinen iritziak bildu- ko ditugu, alde zein kontra egon.

Salakuntza gogorak egin dituzte liburuaren sektoreko profesional askok, hala nola, neurri horiekin euskal liburugintza koloka jartzen dela, norabide garbirik gabe jarri nahi dela beregituraketa bat martxan, ezarpen inprobisatua dela...

Sektorea Administrazioari elkarrizketa eraikitzailea eskatzen ari zaio. Desio dugu eta espero dezagun Administrazioak liburu-ko profesionalekin aztertuko dituela ezarpenak ekar ditza-keen ondorioak eta balizko kalteak.¶

Jakin